

Piet de Rooy (ed.), ***Waakzaam in Amsterdam. Hoofdstad en politie vanaf 1275*** (Amsterdam: Boom, 2011, 627 pp., ISBN 978 94 6105 316 9).

Deze geschiedenis van de Amsterdamse politie kwam er in opdracht van de politiediensten, maar is veel meer dan zomaar een klassiek herdenkingsboek met fraaie illustraties. Dit wetenschappelijk opgezet werk werd samengesteld door vier specialisten uit de Nederlandse stads- en politiegeschiedenis (Paul Knevel en Maarten Hell voor de middeleeuwen en de nieuwe tijd, Guus Meershoek voor de contemporaine geschiedenis, Piet de Rooy voor de algemene coördinatie en het periode-overschrijdende perspectief op de handhaving van de openbare orde in Amsterdam) en geeft een overzicht van de organisatie en de uitoefening van politiefuncties in een hoofdstad, vanaf de stichting van Amsterdam in 1275 tot het einde van de twintigste eeuw. De opzet is ambitieus, want de opgenomen essays beperken zich niet tot een louter beschrijvend overzicht van de geschiedenis van de Amsterdamse politie. Deze studie brengt niet alleen het ontstaan en de ontwikkeling van de politie, haar leden en haar plaats in de samenleving in beeld, maar ook de geschiedenis van Amsterdam zelf en biedt op die manier een interessante historische case-studie van de impact van stedelijke transformatieprocessen op de handhaving van de openbare orde in de stedelijke ruimte.

Het boek is chronologisch onderverdeeld in elf hoofdstukken die zijn opgebouwd rond de voornaamste verschuivingen op politiek, stedelijk, religieus, economisch en nationaal of lokaal vlak. Lovenswaardig is dat er een mooi evenwicht is in dit werk tussen de vroegere periodes en de meer hedendaagse ontwikkelingen; de voorgaande eeuwen worden niet louter als een inleiding tot de contemporaine geschiedenis behandeld. Via thematische invalshoeken worden daarnaast periode-overschrijdende inzichten aangeleverd (over onder meer politiegeweld, manifestaties en rellen, rechetechneken, enz.). De inleidende en concluderende hoofdstukken bieden, ten slotte, een verfijnde synthese over de lange termijn van de uitdagingen en de dynamiek van het dagelijks werk van de politie in de stedelijke ruimte, waarbij sociologische en criminologische inzichten worden geïntegreerd in de historische argumentatie.

Een van de belangrijkste kwaliteiten van het boek is dat het er in slaagt, ondanks de omvang van het onderwerp, op een krachtige en coherente manier de centrale probleemstelling uit te werken, als een rode draad doorheen de verschillende bijdragen. In navolging van de recente ontwikkelingen binnen de historiografie over het

politiewezen, werpen de auteurs licht op de talrijke verschillende facetten van de 'politie'. 'Politie' omvat zowel specifieke instellingen en praktijken van wetshandhaving als een geheel van regels over orde en het samenleven. Er worden in dit werk dan ook meerdere invalshoeken gehanteerd, gekoppeld aan diverse onderwerpen en methoden: zo vindt men er biografische benaderingen in terug, maar ook sociologische, politieke, juridische en economische reflectie. Er komen daarnaast ook lexicografische kwesties aan bod, wanneer met name de evolutie wordt besproken van de woordenschat waarmee politie en politieagenten werden aangeduid. De auteurs tonen overtuigend aan dat dit taalgebruik inzicht biedt in de beeldvorming van burgers over de politie. Door deze meerdere invalshoeken te combineren, geven de auteurs een omvattend en duidelijk beeld van het gestage proces van professionalisering van de politie, haar publieke acceptatie als wettelijke en legitieme instantie en de ontwikkeling van 'goed' politiewerk.

Deze studie zet met succes de meervoudige betekenissen en de historiciteit van de notie *policing* in de verf door aandacht te schenken aan de instelling, haar interne dynamiek, de mannen (en vrouwen vanaf de tweede helft van de twintigste eeuw) die haar draaiende hielden en deden evolueren, hun corporatieve belangen en de praktijken en de waarden die hen verenigden of verdeelden. De auteurs werpen ook licht op het voortdurend veranderende ritme en de diverse motoren van de historische ontwikkeling van de politieorganisatie, waarbij ze een geslaagd evenwicht vinden tussen individuele actoren en de professionele politiecultuur enerzijds, en tussen continuïteit in praktijken en uitzonderlijke gebeurtenissen anderzijds. Inzichten in zulke evenwichten zijn van groot belang om het gegeven van politie te begrijpen in historisch perspectief. Door zowel de grote gebeurtenissen te behandelen (oorlogen, religieuze conflicten, de Franse bezetting, het Jorjaanoproer, de Duitse bezetting, enz.) als de dagelijkse taakuitvoering van politieagenten (verkeer regelen, dagelijks toezicht op straat en in de haven, controle over prostitutie of de pers bijvoorbeeld), geven de auteurs ook een beeld van de evolutie van de criminaliteit en de bestrijding van afwijkend of 'ongeregeld' gedrag in een snel veranderende stedelijke samenleving.

In het verlengde daarvan leveren de auteurs van *Waakzaam in Amsterdam* ons ook een sociaal-politieke geschiedenis van de stedelijke regulering. Of het nu bevoegdheidsconflicten betreft tussen bisschoppen en graven, de verhouding tussen de burgerij en de lagere klassen, of hedendaagse politieke kwesties, de auteurs kaderen de ontwikkeling van de politie(functie) telkens in de specifieke context van machtsrelaties en ideologische strijd die gepaard gingen met het besturen en handhaven van de openbare orde in Amsterdam.

De doelstellingen van dit boek worden ruimschoots bereikt, zowel op het gebied van de geschiedenis van de politie als dat van de geschiedenis van de stad Amsterdam. De diversiteit van de gehanteerde invalshoeken, de gedetailleerde uiteenzettingen, de prachtige illustraties, het gebruik van talrijke onuitgegeven bronnen en ook de kwalitatief hoogstaande bibliografie maken dat dit werk veel meer te bieden heeft dan louter een

samenvatting of bloemlezing uit eerdere publicaties over de Nederlandse politie(geschiedenis). Dit boek bewijst eens te meer dat dit onderzoeksdomein bijzonder dynamisch is in Nederland. Het levert tal van interessante inzichten en vragen aan die uitnodigen tot internationaal vergelijkend onderzoek met betrekking tot de lange-termijn geschiedenis van de stedelijke politie. Een inspirerend en bruikbaar werk, kortom, dat warm aan te bevelen is.

Jonas Campion, Université Catholique de Louvain